

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttaminen

JUUSO MÄKINEN, ERITYISASIAANTUNTIJA
PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN KUULEMINEN
17.4.2024

Julkisen talouden vaikutukset

Ehdotus	Etuussäästö	Työllisyysvaikutus	Nettosäästö*
Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen	182 milj. euroa	10 000 HTV	259 milj. euroa
Vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttaminen	27 milj. euroa	[-700,+800] HTV	13 milj. euroa
Ammattitutkintostipendin lakkauttaminen	11,5 milj. euroa	Ei vaikutusta	11,5 milj. euroa

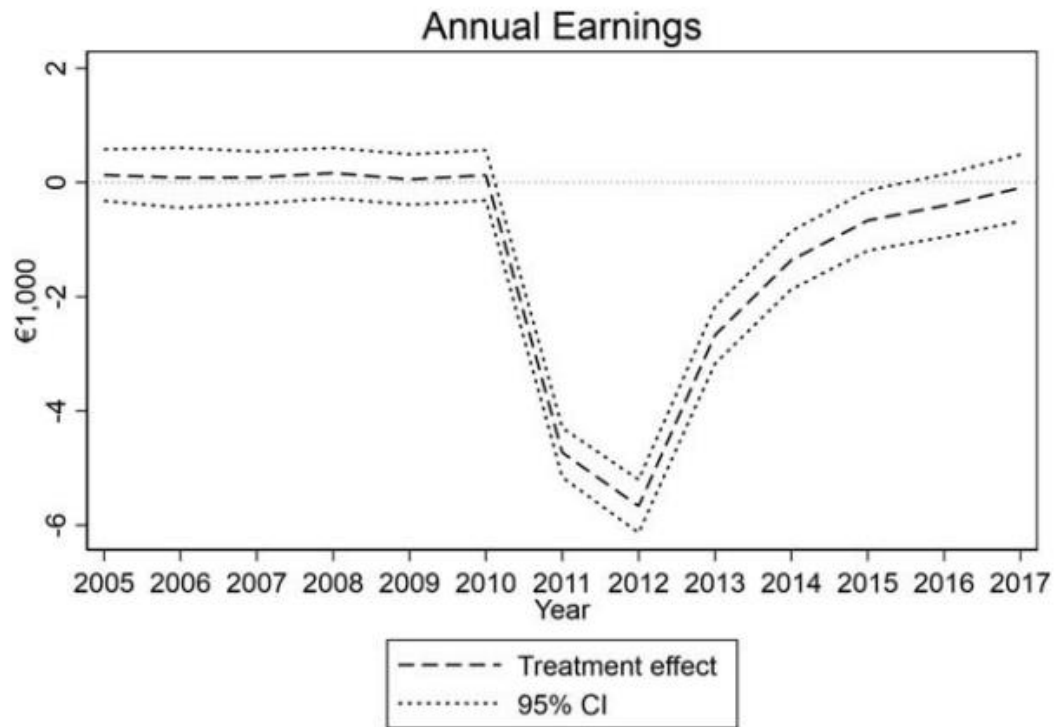
*Nettosäästö sisältää sekä etuussäästön että työllisyysvaikutuksen

Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen vaikutukset

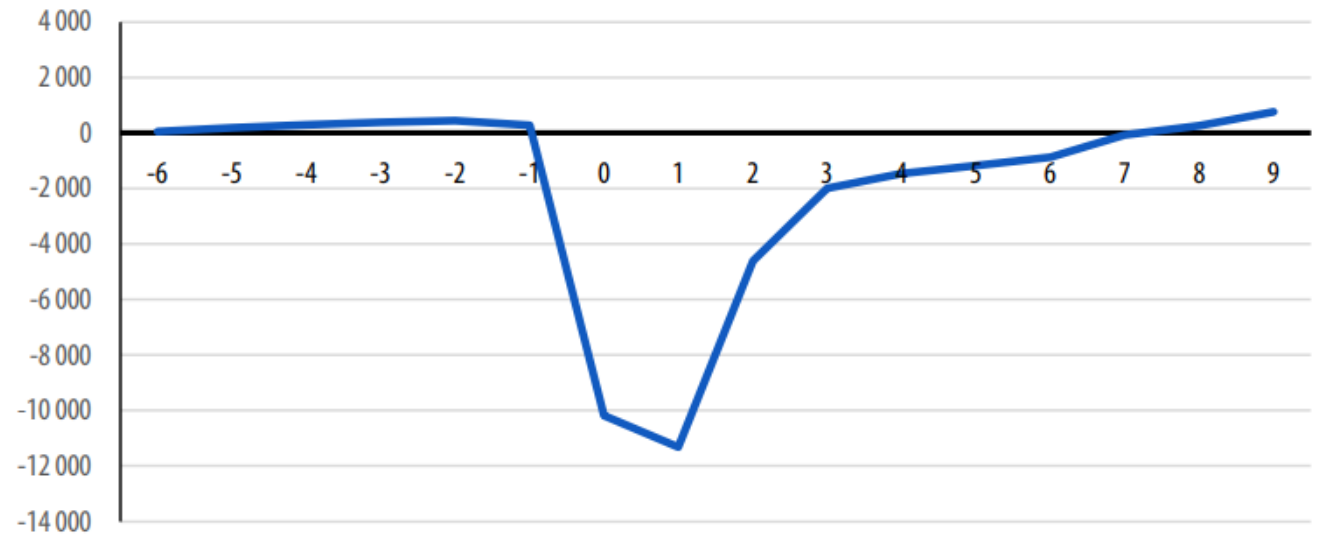
- Aikuiskoulutuki aiheuttaa negatiivisen työllisyysvaikutuksen, kun henkilö vähentää työpanostaan opintojen ajaksi
  - Aikuiskoulutustuen saamisen ehtona on, että työssäkäyvä etuudensaaja vähentää työntekoaan
- Aikuiskoulutustuen vaikutus ansioihin on pitkällä aikavälillä todennäköisesti vähäinen
  - Arvio pohjautuu kaltaistamismenetelmään perustuviin tutkimustuloksiin (Kauhanen 2021, Seuri 2023)
- Aikuiskoulutustuen vaikutus uusien opintojen aloittamisen todennäköisyyteen on vähäinen (Seuri 2023)
- Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen arvioidaan kasvattavan työllisyyttä, ansioita ja verotuloja ilman merkittäviä vaikutuksia opintojen aloittamiseen tai pitkän aikavälin ansioihin

Kaltaistamiseen perustuvat tutkimustulokset

Kauhanen (2021): Ansiotulot

Seuri (2023): Palkkatulot

Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen työllisyysvaikutus

1. Työllisyysvaikutus voidaan arvioida menetettyjen työkuukausien kautta
  - Aikuiskoulutustukea maksettiin noin 30 000 henkilölle vuonna 2022.
  - Tukea maksettiin keskimäärin 4,2 kuukautta per etuudensaaja kalenterivuodessa
  - Työllisyysvaikutus on näin arvioituna noin 10 500 henkilötyövuotta
2. Työllisyysvaikutus voidaan arvioida menetettyjen ansioiden kautta
  - Aikuiskoulutustuen aiheuttama ansiomenetys on noin 400 miljoonaa euroa vuodessa
  - Kokoaikainen mediaanipalkansaaja ansaitsee noin 42 500 euroa vuodessa
  - Työllisyysvaikutus on näin arvioituna noin 9 400 henkilötyövuotta
- Aikuiskoulutustuen lakkauttamisen työllisyysvaikutus on noin 10 000 henkilötyövuotta

Vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttamisen vaikutukset 1/2

- Vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttamisen työllisyysvaikutukset perustuvat Junkan ym. (2009) kaltaistamismenetelmällä saatuihin tutkimustuloksiin
- Vuorottelijoiden työllisyyden arvioidaan vahvistuvan ja sijaisten heikkenevän lakkauttamisen seurauksena
  - Sijaisia koskevat tutkimustulokset koskevat vain yli 2 viikkoa työttöminä olleita, mistä syystä lyhyen aikaa työttömänä olleiden sijaisten osalta tutkimustiedon soveltamiseen liittyy epävarmuutta
  - Lyhyen aikaa työttöminä olleiden sijaisten osuus on merkittävä: havaituista sijaisista 39 prosenttia oli ollut työttömänä alle kaksi viikkoa

Vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttamisen vaikutukset 2/2

- Vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttamisen arvioidaan vahvistavan työllisyyttä lyhyellä aikavälillä
  - Työllisyysvaikutus on vuosi lakkauttamisen jälkeen välillä +300 ja +700 henkilötyövuotta
- Vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttamisella on maltillinen vaikutus työllisyyteen pidemmällä aikavälillä
  - Työllisyysvaikutus on välillä -700 ja +800 henkilötyövuotta kahdeksan vuotta lakkauttamisen jälkeen
- Tutkimustieto ei anna syytä odottaa, että vuorotteluvapaajärjestelmän lakkauttaminen vaikuttaisi sairauspoissaoloihin

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos

JUUSO MÄKINEN, ERITYISASIAANTUNTIJA
JUUSO.MAKINEN@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET

Lähteet

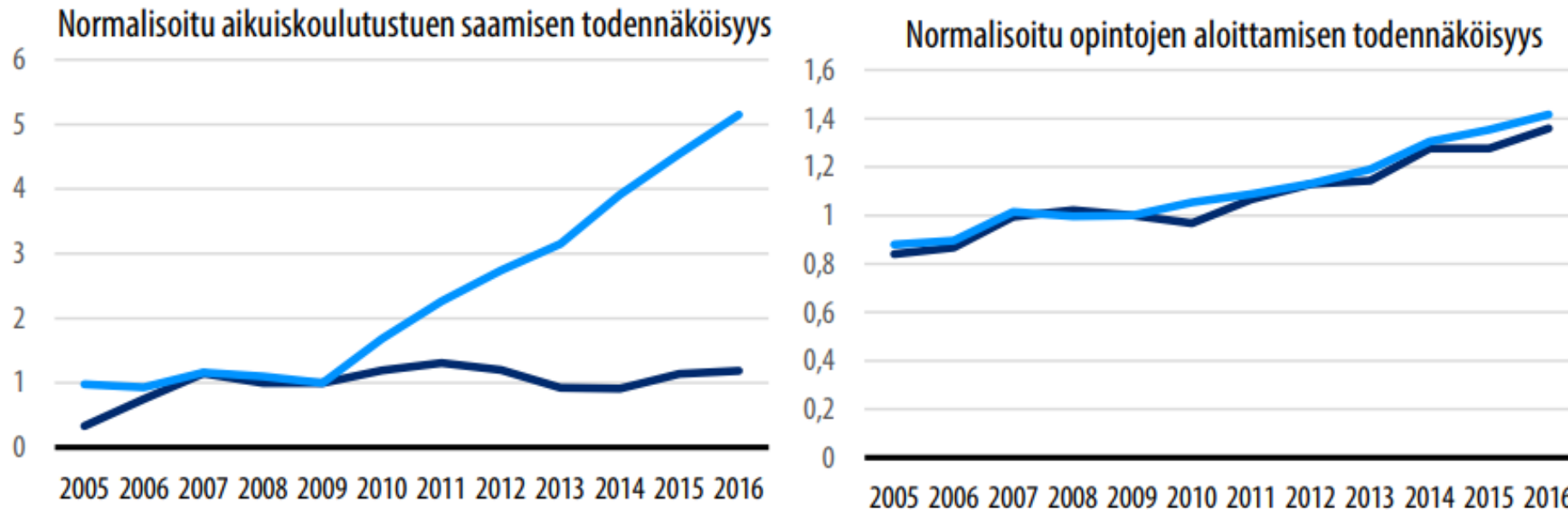
Junka, Korkeamäki, Rokkanen, Uusitalo, 2009, "Vuorotteluvapaajärjestelmän työllisyysvaikutukset", Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 35/2009

Kauhanen, 2021, "The effects of an education-leave program on educational attainment and labor-market outcomes", Education Economics, 29(6), 651-669.

Seuri, 2023, "Jatkuvan oppimisen tukien ja etuuksien selvitys", Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:13

Lisätietoa: aikuiskoulutustuki

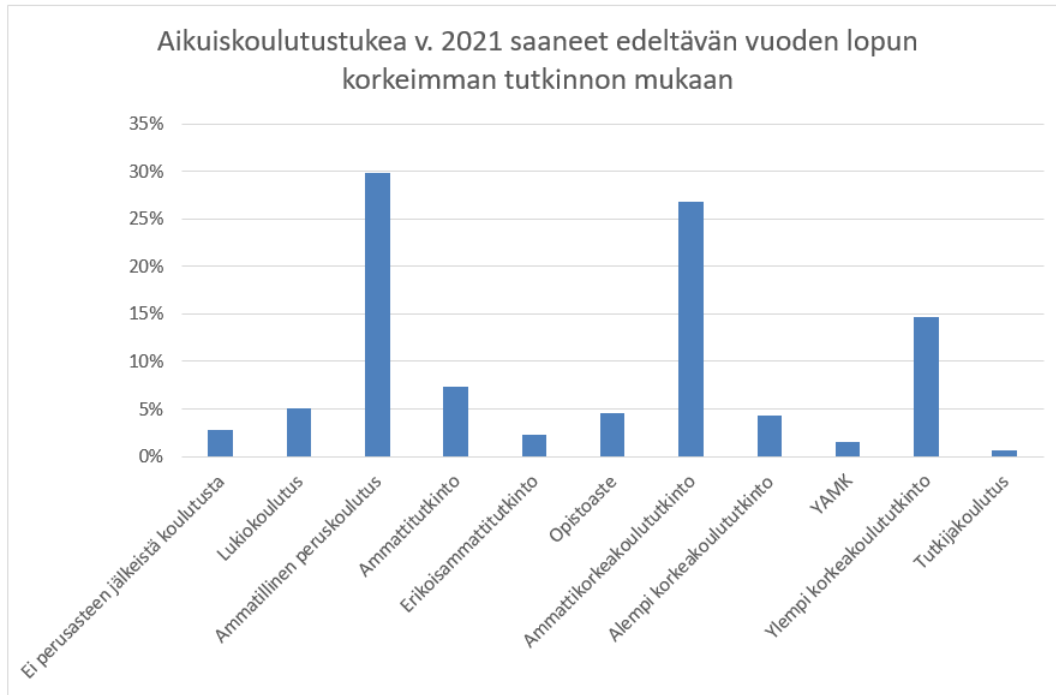
Vaikutus opintojen aloittamiseen: Seuri (2023)

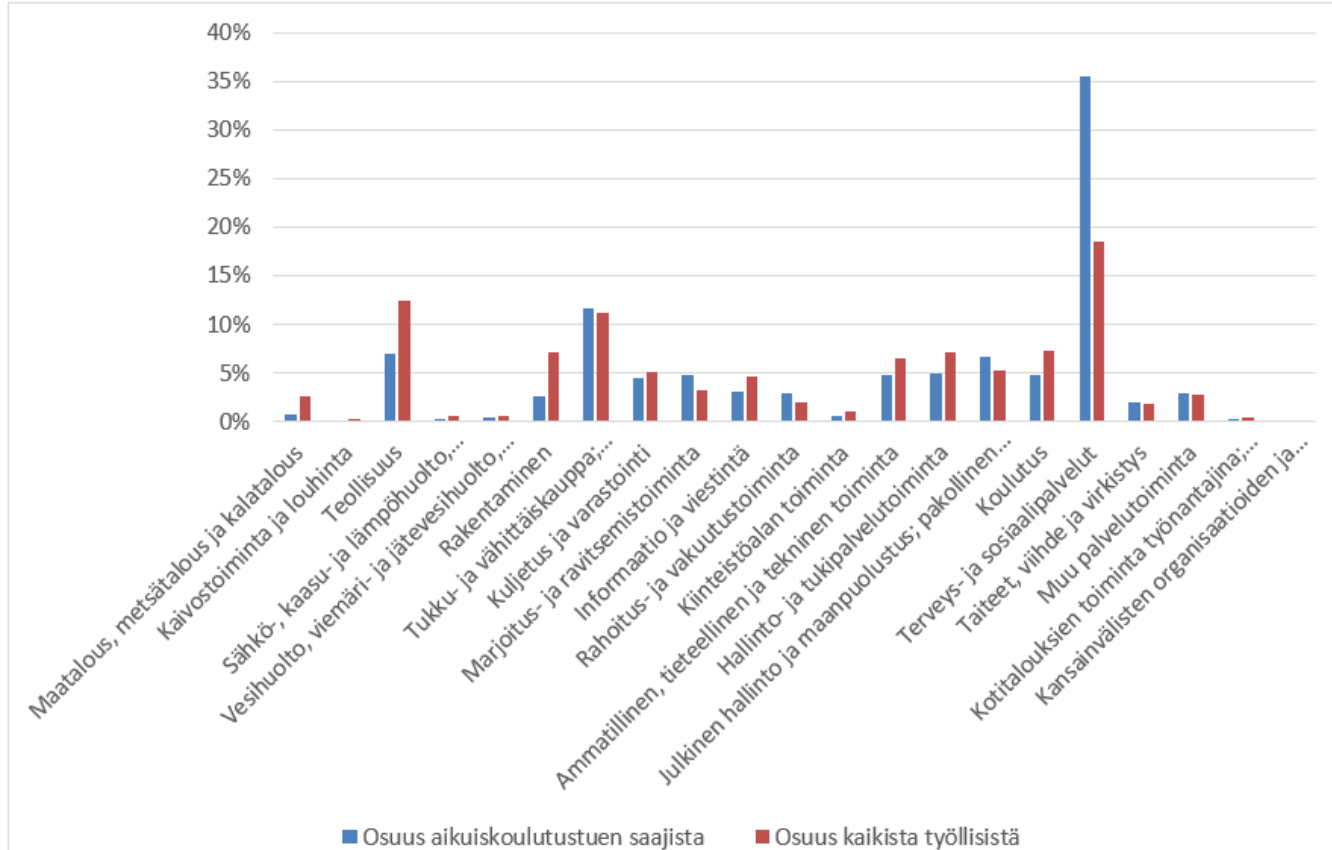
Vuoden 2010 aikuiskoulutustuen uudistus poisti oikeuden tukeen 6 vuoden työhistorian omaavilta ja nosti tuen tasoa ja enimmäiskestoja 8 vuoden työhistorian omaavilla

- Kohderyhmä (vaaleansininen): 8 vuotta työhistoriaa
- Verrokkiryhmä (tummansininen): 6 vuotta työhistoriaa

Tietoa aikuiskoulutustuen saajista

HE 8/2024 vp., sivu 12

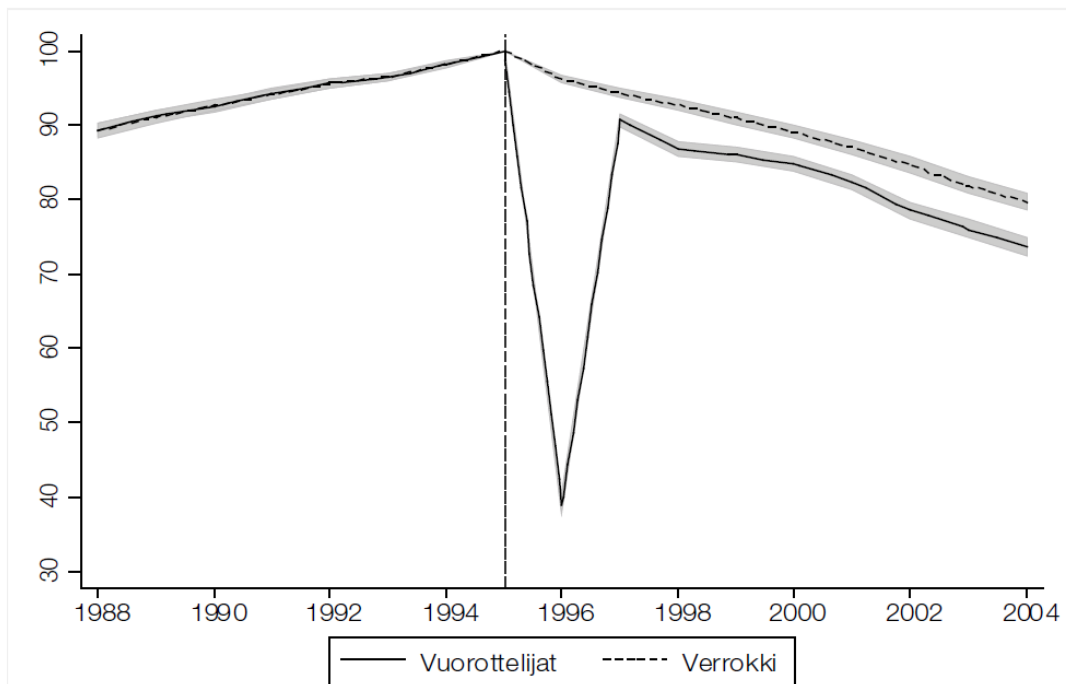

HE 8/2024 vp., sivu 11

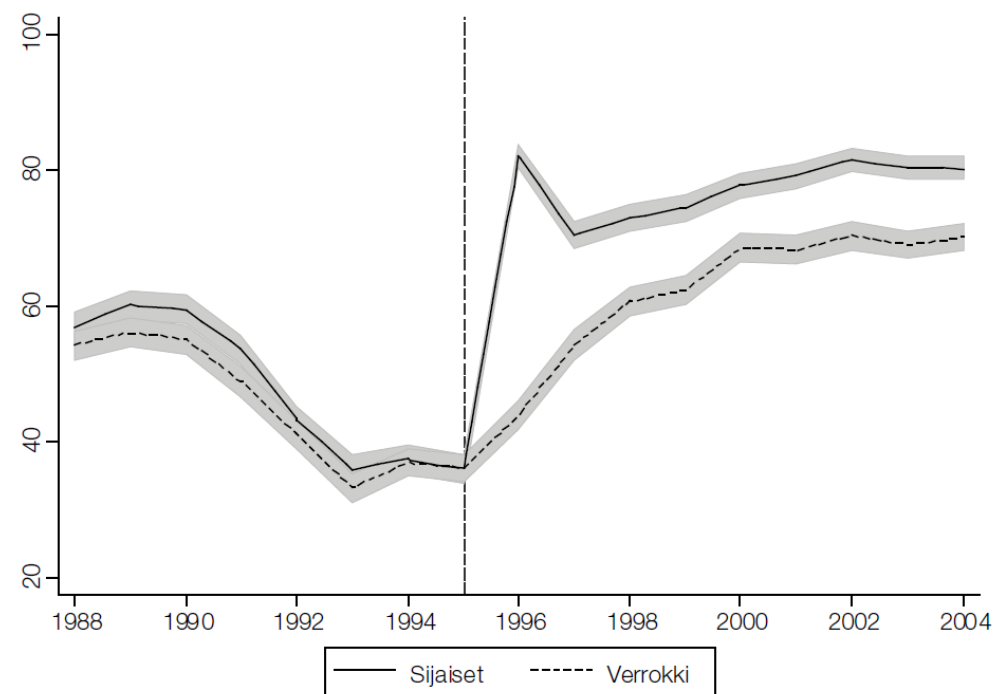
Lisätietoa: vuorotteluvapaa

Kaltaistamiseen perustuvat tutkimustulokset: Junka ym. (2009)

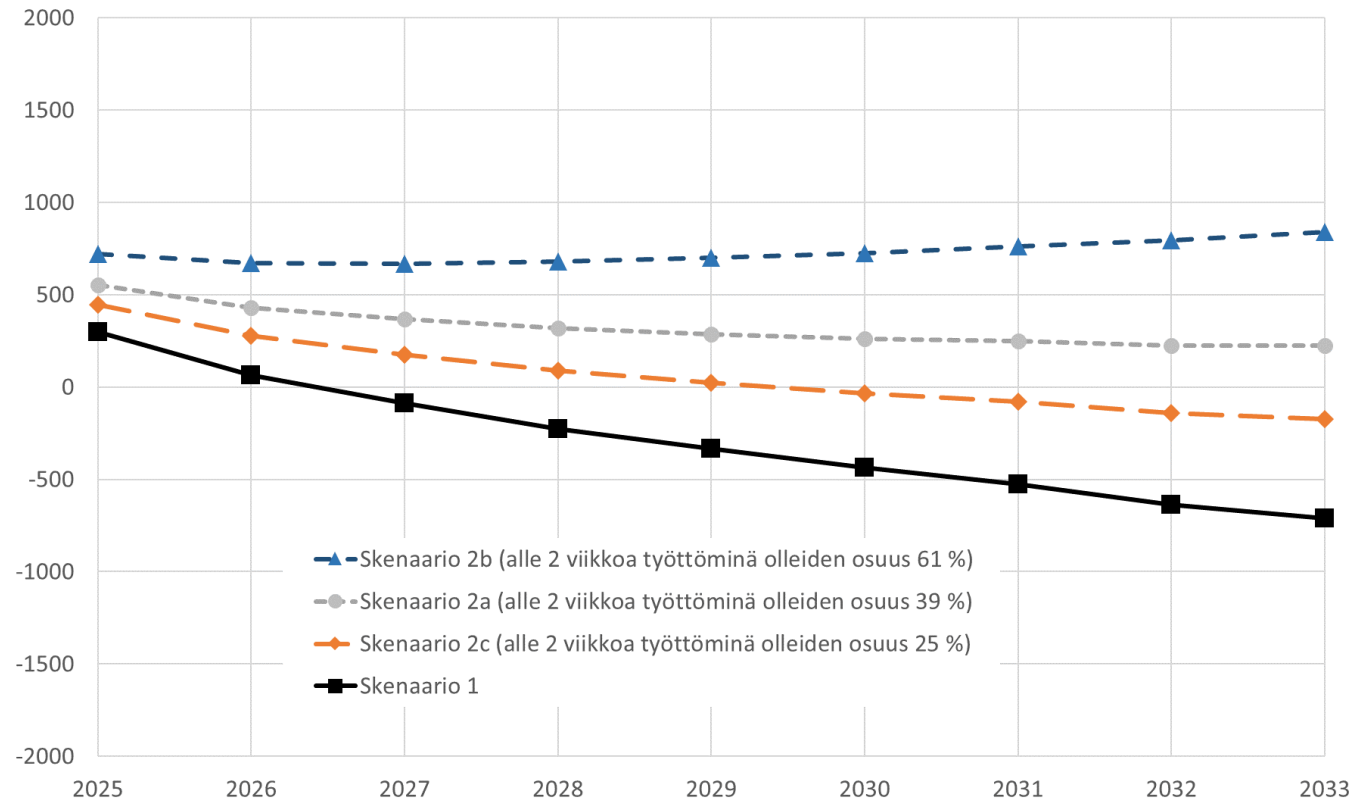
Vuorottelijoiden työllisyys:

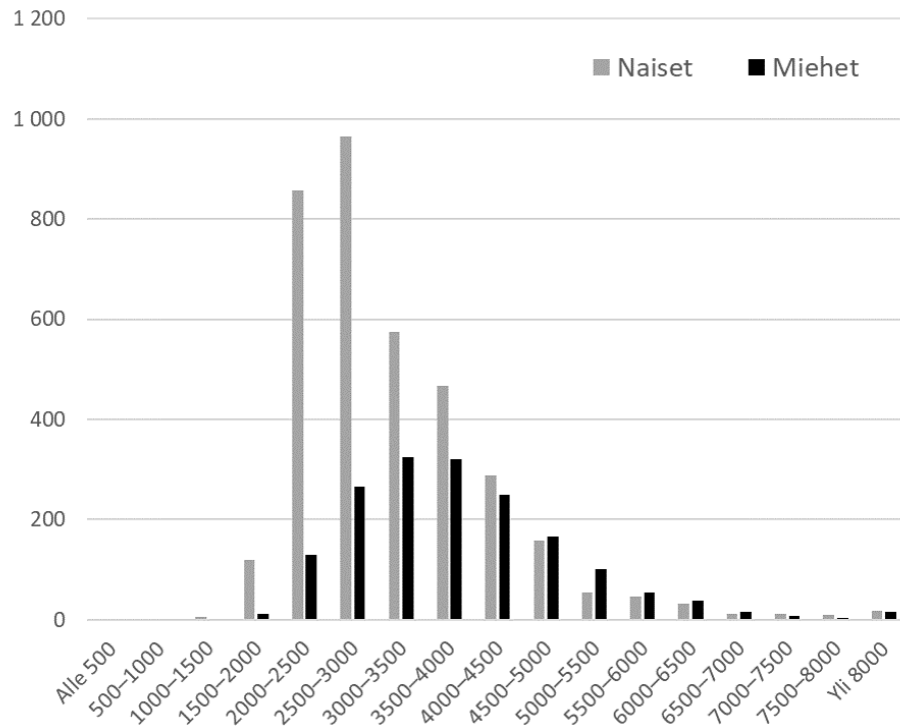
Sijaisten työllisyys:

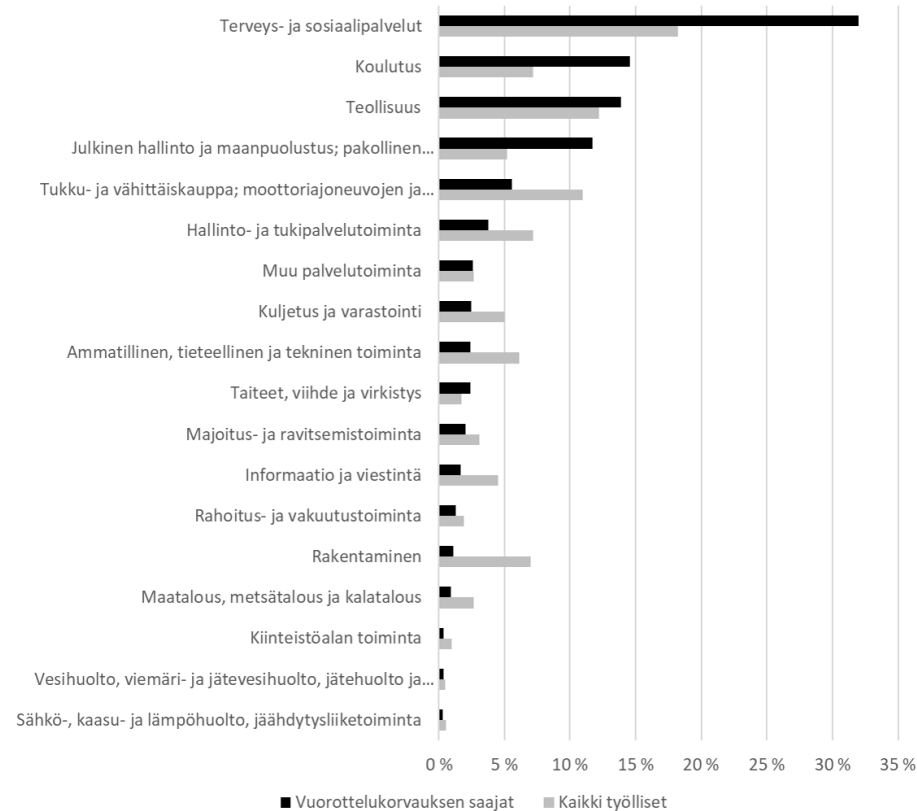
Työllisyysvaikutusten haarukan aikaprofiili

Tietoa vuorottelijoista

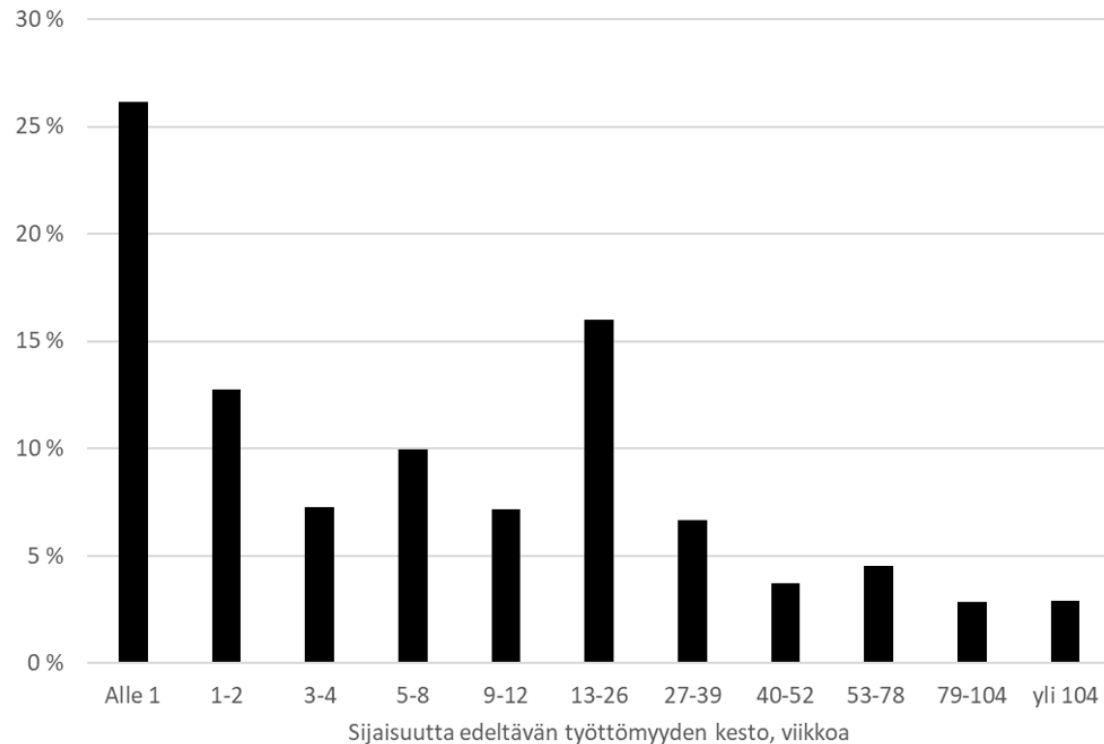

Ansioperusteista vuorotteluvapaakorvausta saaneiden lukumäärä perustepalkan ja sukupuolen mukaan vuonna 2022. Lähde: Finanssivalvonta

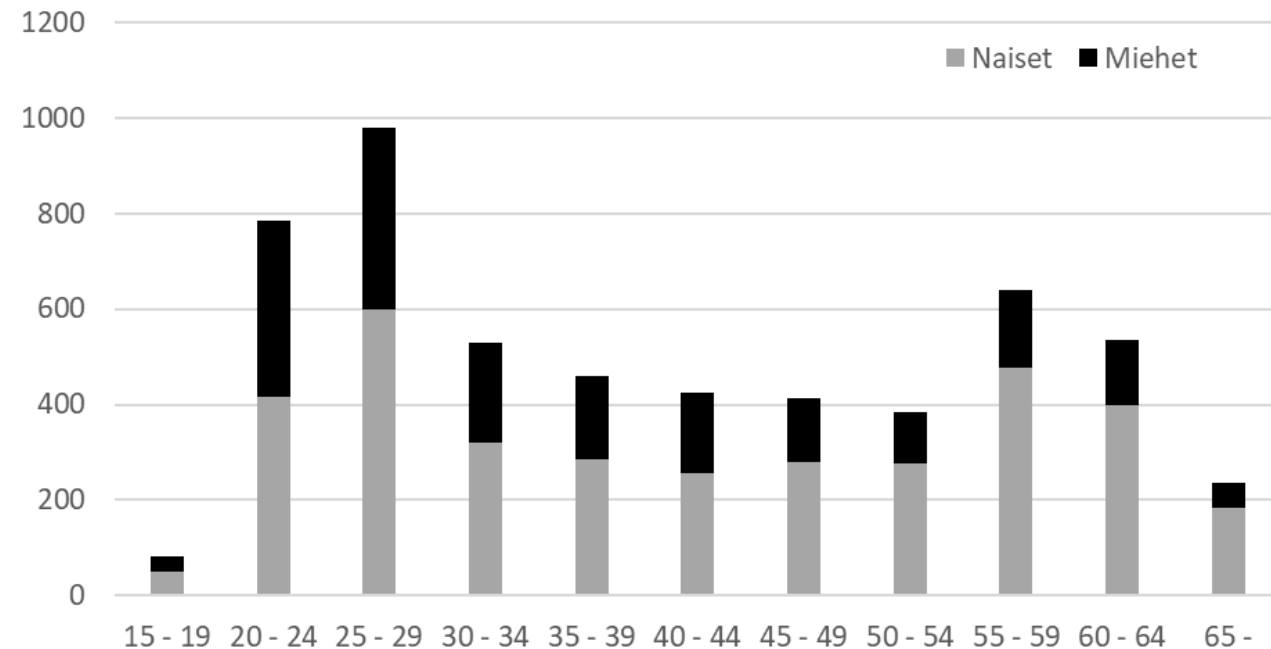

Vuorotteluvapaakorvausta vuonna 2021 saaneiden päätyösuhteen toimiala vuoden 2020 lopussa. Kuvio sisältää toimialat, joilla vuorottelijoita oli yli 10 henkilöä. Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto 2020, tulorekisteri 2021.

Tietoa vuorottelusijaisista

Vuorottelusijaisten sijaisuutta edeltävän työttömyyden kesto vuonna 2022 henkilöiltä, joiden sijaisuutta edeltävä työttömyys havaitaan. Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto

Vuorotteluvapaasijaisten lukumäärä iän ja sukupuolen mukaan vuonna 2022. Lähteet: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto, Tilastokeskus

Lisätietoa: julkisen talouden kokonaisvaikutus

Julkisen talouden vaikutukset sektoreittain

Ehdotus	Valtio	Kunnat	Työllisyysrahasto ja työttömyyskassat	Muut	Yhteensä
Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen	-63	-12	-180	-4	-259
Vuorotteluvapaan lakkauttaminen	-8	-1	-4	0	-13
Ammattitutkintostipendin lakkauttaminen	Vähäinen	0	-11,5	0	-11,5
Yhteensä	-71	-13	-195,5	-4	-283,5